

3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Войтова Л. Розвиток шкільного краєзнавства у загальноосвітніх навчальних закладах України (20-30-ті роки ХХ століття) : монографія / Л. Войтова. – Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. – 226 с.
5. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0641729-15>

УДК 373.2.015.311:76(043.2)

КРАСНЯНСЬКА Н. В., МИКУЛІНА А. К.,
Мукачівський державний університет

ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ З КНИЖКОВОЮ ГРАФІКОЮ

Основне завдання виховання дошкільнят – гармонійний розвиток особистості дитини, яке відбувається у процесі залучення дітей до багатства людської культури, до досвіду, накопиченого попередніми поколіннями. Образотворче мистецтво – складова частина вирішення цього завдання, що грає важливу роль у становленні особистості дитини. Найпоширенішим видом образотворчого мистецтва, який використовують в роботі з дошкільниками є графіка, до якої належить книжкова графіка і її складова – ілюстрація.

Ознайомлення з графікою можна розпочати в будь-якому віці. Книжкова графіка допомагає дітям глибше і повніше зрозуміти текст, дає знання про навколишній світ, що доведено в дослідженнях Р.І. Жуковського, Т.А. Кондратовича, І.О. Котової, Т.А. Рєпіної, Є.А. Фльоріної та ін.) [1].

З книжкою дитина знайомиться з молодшого дошкільного віку і завдання дорослого полягає в тому, щоб викликати у дітей інтерес до неї, до малюнків в ній, бажання уважно їх розглядати – «читати малюнки», впізнавати знайомі образи, емоційно відгукуватися на них, відчуваючи радість і задоволення від зустрічі. При розгляданні малюнка треба спонукати дітей слухати текст і співвідносити його з певною картинкою; звертати увагу дітей на деякі засоби виразності – форму, будову, позу, жест, фактуру поверхні, колір, положення в просторі [1].

У середній групі продовжується робота з розвитку у дітей інтересу до книжкової ілюстрації. Формується радість від спілкування з книгою, очікування зустрічі з нею, емоційний відгук на її зображення, настрої героїв, співпереживання їм, дбайливе ставлення до книги. У цьому віці дітям потрібно пояснити, що основним засобом виразності в книжковій графіці є малюнок – просторова характеристика образу, передана через зображення зовнішності: форми, будови, пози, рухи, жесту, міміки, які розкривають внутрішню сутність, характер героя, його емоційний стан за допомогою різноманітних виразних точок, ліній, штрихів. Діти знайомляться з кольором як засобом передачі емоційного стану героїв, їх настрої, сезонними і тимчасовими змінами у природі [2].

Увага дітей звертається і до побудови зображення на сторінці в книзі: де і як художник малює головного героя, як малюнок супроводжує текст, пояснюючи його. Діти знайомляться з роллю ілюстрацій в книзі, з тим, хто створює їх; дізнаються про працю художника-ілюстратора. Вони висловлюють свої думки і оцінки, використовуючи емоційно-моральні та естетичні визначення.

Ознайомлення дітей 4-5 років з творчістю художників-ілюстраторів повинна проходити за певною системою. Так, перше заняття можна присвятити ролі ілюстрації в дитячій книзі. Наступне заняття можна присвятити творчості одного з художників-ілюстраторів. На наступному занятті можна продовжити знайомити дітей з творчістю художника-ілюстратора, формуючи при цьому у дітей інтерес, емоційну чуйність і співпереживання художніх образів, бажання уважно розглядати ілюстрації, радіти і дивуватися цікавим і виразним малюнків художника, сюжетом картини. На цьому занятті дітям пропонується побути в ролі художника-ілюстратора. Після виконання роботи влаштовується виставка дитячих робіт з обговоренням у кого вийшло, як у художника-ілюстратора. Протягом навчального року дітей можна познайомити з творчістю 2-3 художників-ілюстраторів [3].

У старшому дошкільному віці (5-6 років) продовжується формування у дітей стійкого інтересу до творчості художників-графіків, уважно і дбайливого ставлення до книги, бажання постійно спілкуватися з нею. Увага дітей цього віку слід звернути на індивідуальну творчу манеру того чи іншого митця, особливості почерку. Діти вже можуть знати імена деяких ілюстраторів і ті твори, які вони оформляли. Роботу в старшій групі можна почати зі знайомства дітей з графікою як видом образотворчого мистецтва. Після цього заняття можна провести серію практичних занять з формування у дітей знань і навичок використання засобів виразності рисунка, при цьому познайомити дітей з графічними образотворчими матеріалами, можливостями їх використання у власній діяльності [2].

Ціла плеяда художників-ілюстраторів присвятила свій талант мистецтву дитячої книги. Дітям буде корисно і цікаво побачити роботи хороших і різних ілюстраторів, різноманітність стилів, гру кольорів, своєрідну привабливість чорно-білої графіки. Підбираючи ілюстрації, слід пам'ятати, що вони не тільки пояснюють текст, а й активізують фантазію, уяву, виховують естетичний смак.

Необхідно продумати, в який момент перегляду ілюстрацій дітям потрібна допомога педагога:

- ✓ зосередити увагу на деталях, на кольорі, на особливостях зображення;
- ✓ поставити запитання про зовнішній вигляд, характер, настрої героя;
- ✓ приділити особливу увагу картинам природи (наприклад, поміркувати, якого кольору зима, і побачити не тільки білі, а й блакитні, рожеві, фіолетові, а часом і чорні фарби);
- ✓ з'єднати наочне і словесне зображення іграшки, тваринки, пейзажу [2].

Знайомлячись з безліччю книжок, проілюстрованих кращими художниками, дитина починає ставитися до книги як до естетичного об'єкту. Ілюстрації в книзі – це найчастіше перші твори образотворчого мистецтва, з якими знайомляться малюки. Гарні ілюстрації формують смак, сприяють художньому розвитку, спонукають до творчості.

Література

1. Котова І. Про деякі особливості сприйняття ілюстрацій молодшими дошкільниками / І. Котова // Дошкільне виховання. – 1973. - № 2. – С. 47-54.
2. Курочкіна М.О. Дітям про книжкову графіку / М.О. Курочкіна. – СПб. : ДИТИНСТВО-ПРЕС, - 2005. – 185 с.
3. Сухініна, О. Формування особистості дитини в процесі ознайомлення з мистецтвом / О. Сухініна // Дошкільне виховання – 2004. - № 2. – С. 36-38.

УДК 378:37.011.3-051:502/504(043.2)

КРИЖ Я., ПИНЗЕНИК О.М.,
Мукачівський державний університет

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ АКТИВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Сучасна вітчизняна виховна парадигма характеризується гуманістичною спрямованістю, орієнтацією на формування цінностей особистості. Важливе місце серед них належить ціннісному ставленню до природи, що є однією із суттєвих ознак культурного рівня суспільства, його моральності.

Основними завданнями, реалізацію яких має забезпечити педагогічний процес формування активної екологічної позиції майбутніх педагогів, є наступні.

1. Формування критичного екологічного мислення студентів через засвоєння системи екологічних знань, правил, норм, цінностей та оволодіння вміннями і навичками оціночної діяльності в системі «людина-природа».

2. Розвиток екоцентричного екологічного світогляду.

3. Розвиток ініціативи, творчості, стимулювання активного відповідального ставлення особистості до збереження довкілля.

3. Розвиток потребнісно-мотиваційної сфери студентів, бажання і готовності безпосередньо впливати на взаємодію суспільства з природою.

Центральне місце серед цих завдань займає формування критичного екологічного мислення, яке базується на відповідних мотивах та знаннях особистості і, в свою чергу, є підґрунтям для формування ціннісних орієнтацій, поглядів та можливостей впливати на соціально-екологічну ситуацію.

Критичне екологічне мислення передбачає: оволодіння вміннями спостереження та аналізу, оцінки та відповідного контролю, що зумовлює самовизначення у ставленні до природи, прагнення і готовність активно впливати на взаємодію людства з нею.

Основними видами оцінно-орієнтаційної екологічної діяльності є пізнавальна, ціннісно-орієнтаційна, перетворювальна [1, с.16].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>